

[J. Oskar Andersen.]

det ærede Medlem ganske klart, at det ikke kan gennemføres — ikke at fremsætte de Forslag, han ønsker i saa Henseende.

Saa er der nogle ganske faa Bemærkninger, jeg har at gøre til den højtærede Minister; men jeg maa sige, at der er ikke særlig Grund til at udtale mig specielt skarpt overfor Ministeren. Den højtærede Minister var jo særdeles, lad os sige: imødekommende og venlig og aldeles ikke skarp i sine Udtalelser; og jeg havde det samme Indtryk af den ærede Ordfører for Venstre (Vejen), at ogsaa hans Indlæg var præget af en betydelig Mathed. Det, som var Hovedsagen, baade for den højtærede Minister og for Ordføreren i Landstinget, var den skarpe Understregning af, at dette Udvalg var upaakrævet. Nu hørte man ikke dette Ord „upaakrævet“, hverken fra den højtærede Minister eller fra den ærede Ordførers Side. Og Begrundelsen for, at det var upaakrævet, fik vi heller ikke noget at høre om. Man havde Indtryk af, at de Momenter, der er fremført i Gaar fra forskellige Sider, dog har gjort saa stærkt Indtryk, at man indser, at man ikke kan forsvare sin Modstand ad den Vej. Derfor holdt den højtærede Minister sig meget klogt, vil jeg sige, til Udtalelser om Folkekirkens Væsen og Arbejdsmaade; og jeg kan ganske dele den Opfattelse af Folkekirken, som den højtærede Minister gjorde gældende, at den er tjenende, og det er det, der giver den dens store Betydning, at den har denne brede Karakter, hvorved der er Forskel mellem Folkekirken og dem, man maa kalde den egentlige Menighed, dem, som aktivt er med, eller som er ligefrem bekendende. Saa udtalte den højtærede Minister, at han beklagede, at jeg ikke havde fastholdt det, som han havde faaet ud af mine Ord, at det var de troende, den egentlige Menighed, som skulde have Afgørelsen med Hensyn til de egentlige indrekirkelige Spørgsmaal, Lære og Ritual, og at jeg havde sagt, at min Mening var, at Afgørelsen skulde lægges over paa en af Menighedens selv valgt Forsamling eller noget saadant, at det med andre Ord er Menighedsraadene, der skal være Basis for disse Spørgsmaals Afgørelse. Der vil jeg mene, at den højtærede Minister ikke fuldt ud har forstaaet, hvad jeg sagde i Gaar. Jeg brugte det omtalte Udtryk, da jeg tænker paa de aktivt interesserede, de, der, saaledes som Menighedsraadsloven nu er, har tilkendegivet, at de ønsker personlig, hver for sig, at staa i den evangelisk-lutherske Folkekirke og at deltage i Valg af en Forsamling, hvis Med-

lemmer er sig bevidst, at naar de træder ind i disse Forsamlinger, skal de tjene den evangelisk-lutherske Folkekirke og arbejde i Troskab mod den. Det er det, jeg lægger den store Vægt paa, at man er sig bevidst, at man ikke træder ind i en almindelig borgerlig Forsamling, men at man anser Folkekirken og dens Gerning for at være saa vigtig, at man vil deltage som Vælger eller som valgt i Arbejdet for dens Formaal. Det er noget helt andet end at granske Hjerter og Nyrrer, for det er ganske ugørligt. Men vi har en stærk Tillid til, at de Folk, som vil fremgaa af disse Valg, hvis der kommer en saadan paa bred Basis valgt Fællesforsamling, vil arbejde med Folkekirkens Gavn for Øje. Og det, mener jeg, er mange, mange Gange bedre, end at en valgt, politisk Forsamling, hvoraf mange maaske endogsaa er direkte Modstandere af Folkekirken, mange maaske slet ikke er Kristne, skal afgøre saadanne Ting. Det kommer jeg ikke bort fra. Paa den anden Side er jeg ganske overbevist om, at i en saadan valgt Forsamlings Haand vil man med Tillid kunne lægge de indre kirkelige Spørgsmaal; og hvis den skulde træffe Afgørelser, som var i væsentlig Strid med det, man fra troende Side maa betragte som det rette, ja, saa er det netop, vi vil skabe Mulighed for, at saadanne Mænd og Kvinder, som er misfornøjede, kan danne Samfund efter deres eget Ønske. Det er det, vi forstaaar ved Frihed, og jeg tror ikke, man kan komme udenom, at netop det er et frisindet Standpunkt.

Da der nu fra flere ærede Medlemmer er fremkommet Udtalelser om Folkekirken, vil jeg gerne, da jeg betragter det som et overmaade vigtigt Spørgsmaal, udtale, hvad jeg forstaaar ved denne. Jeg lægger ikke, som man aabenbart gør fra radikal Side, den store Vægt paa de to første Stavelser „Folke“. Man understreger disse Stavelser og forstaaar, at Kirken skal omfatte alt, hvad der er i Folket af religiøst Liv. Man kommer derved til disse mærkelige Standpunkter, at vi skal strække os ud til alle, der kalder sig Kristne. Oprigtig talt skulde man, hvis man vilde være konsekvent, strække sig endnu videre, som det i sin Tid ogsaa blev udtalt af Højskoleforstander Falkenstjerne, saaledes at alt, hvad der er af religiøst Liv i det danske Folk, skulde høre med til den danske Folkekirke, hvad enten der er Tale om Muhamedanere eller andre, alt aandeligt Liv af religiøs Art skulde komme ind under Begrebet Folkekirke. Det har selvfølgelig aldrig været Grundlovens Mening. Naar Grundloven